

sociale, miljømæssige og psykologiske skel i befolkningen og til at hindre sådanne nye skel i at opstå. For tilrettelæggelsen af folkeskolens undervisning indebærer dette ligeledes en udskydelse af måldifferentieringen inden for de uddannelsesrelevante fag og desuden en forøget indsats for at afhjælpe de sproglige eller andre svagheder, som skyldes svigtende stimulans fra det hjemlige miljø.

Endelig er skolen den samfundsinstitution, hvor praktisk talt alle børn tilbringer en væsentlig del af deres tid igennem en række af deres opvækstår. Skolen må derfor også kunne lade sit arbejdsområde bestemme af, i hvilket omfang det kalder på børnenes lystbetonede interesse. Samfundets almindelige krav om *trivsel på arbejdspladsen* må også gælde børnene i skolealderen, så meget mere som de ikke har haft nogen indflydelse på valget af deres arbejdsplads. Konsekvensen heraf er bl. a., at folkeskolen må give plads for fag og emner, som optager børnene i deres fritid, og at skolen også må tilbyde sine elever undervisning og beskæftigelse uden for den egentlige skoletid. Herved vil skolen også kunne medvirke til, at eleverne senere i tilværelsen kan udnytte deres fritid på en måde, som de selv kan være tilfredse med.

Dette sidste synspunkt fører naturligt over i en anden betragtningsmåde, der tager sit udgangspunkt i børnenes *aktuelle behov for personlig udvikling og udfoldelse*. Inden for rammerne af de mere langsigtede mål for fagene, som bestemmes af samfundets krav og forventninger til skolen, kan man på rent udviklingspsykologisk grundlag opstille retningslinier for, hvilke mål for de forskellige alders— eller udviklingstrin det vil være realistisk at sigte imod, hvis man vil fremme den enkeltes alsidige og harmoniske udvikling. Disse retningslinier hviler bl. a. på erkendelsen af, at barnets aktive vekselvirkning med dets omgivende miljø, herunder skolen, er af overordentlig stor betydning for dets personlige udvikling, og at der består en gensidig afhængighed mellem de forskellige aspekter af udviklingen, f. eks. på den ene side den sproglige og intellektuelle udvikling, på den anden side den følelsesmæssige og sociale udvikling. Konsekvensen heraf er, at skolen på intet tidspunkt må forsømme at tilgodese alle sider af den enkelte elevs personlighedsudvikling, og at dette alsidighedskrav også må blive afgørende for, hvilken viden og hvilke færdigheder, arbejdsmetoder og udtryksformer skolen skal give eleverne mulighed for at tilegne sig.

2. Folkeskolens struktur.

Den omstændighed, at folkeskolen står åben for alle elever, nødvendiggør, at undervisningen kan

tilpasses de enkelte elevers varierende forudsætninger med hensyn til evner og interesser. Denne differentiering eller individualisering af undervisningen kan i hovedsagen foregå på to måder, dels ved at fordele eleverne i skoleafdelinger, klasser eller hold med forskelligt undervisningsmæssigt sigte (såkaldt organisatorisk differentiering), dels ved at individualisere undervisningen inden for den enkelte „udelte“ klasses rammer (den såkaldte pædagogiske differentiering).

Udviklingen i de vesteuropæiske skolesystemer er gået i retning af stadig senere og mindre indgribende anvendelse af den organisatoriske differentiering.

Baggrunden herfor har bl. a. været et ønske om at undgå en tidlig specialisering, der kan have konsekvenser for elevernes fortsatte uddannelse, på et tidspunkt, hvor eleven ikke selv kan overskue konsekvenserne heraf, og hvor der i øvrigt ikke foreligger et tilstrækkeligt sikkert grundlag for den mest hensigtsmæssige placering.

På den anden side må det erkendes, at den organisatoriske differentiering set fra et rent indlæringsmæssigt synspunkt *kan* være et effektivt middel i bestræbelserne for at tilgodese den enkelte elevs forudsætninger, og i den udstrækning en sådan deling af eleverne udelukkende tjener til at imødekomme deres lystbetonede interesser, bliver den tillige et middel til at fremme den enkelte elevs trivsel.

Ved løsningen af skolens strukturspørgsmål kan man imidlertid ikke indskrænke sig til alene at se på, hvad der tjener den enkelte elevs uddannelse, indlæring og trivsel. Efter det overordnede formål for folkeskolens virksomhed, således som det kommer til udtryk i forslaget, vil det også være skolens opgave at fremme elevernes sociale udvikling, herunder deres tolerance og medmenneskelige forståelse, deres evne til samarbejde og samvær med andre og deres følelse af samhørighed med den gruppe, de tilhører i skolen.

En omgruppering af eleverne i løbet af deres skoletid vil være et brud på det fællesskab, som er dannet gennem de oprindelige klasser, og bør derfor kun foretages, når vægtige grunde taler herfor.

Allerede med folketingsbeslutningen af 30. maj 1969 blev der givet principiel tilslutning til disse synspunkter, men der blev ikke taget stilling til, hvorledes de forskellige hensyn skulle afvejes overfor hinanden.

Således som folkeskolens arbejdsopgave er søgt afgrænset i det foregående afsnit, kan der heller ikke være nogen tvivl om, at eleverne i princippet bør holdes sammen i udelte klasser igennem hele skoleforløbet. Den adskillelse af eleverne, der kan